

Sygn. akt VP 19/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Marek

Protokolant: Ewelina Cyrkot

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2013 r. w Legnicy

sprawy z powództwa A. R.

przeciwko (...) S.A. Oddział Zakłady (...)

w P.

o zadośćuczynienie

I. oddała powództwo,

II. nie obciąża powódki kosztami zastępstwa procesowego należnymi stronie pozwanej.

Sygn. akt VP 19/12

UZASADNIENIE

Powódka A. R. w pozwie skierowanym przeciwko (...) S.A. w L. Oddział Zakłady (...) w P. domagała się zasądzenia kwoty 250.000 zł. tytułem zadośćuczynienia. W uzasadnieniu wskazała, że jej mąż J. R. (zatrudniony u strony pozwanej jako sztygar zmianowy oddziału wydobywczego) poniósł śmierć w wypadku przy pracy w dniu (...) r. (wstrząs górotworu). Wskutek tego zdarzenia powódka straciła męża i była zmuszona samodzielnie zająć się pięcioletnią córką. Wskutek stresu związanego ze śmiercią męża zaczęła cierpieć na bezsenność. Wobec koniecznej zmiany planów życiowych oraz złych wspomnień związanych z wypadkiem zdecydowała się na zmianę miejsca zamieszkania i powrót do rodzinnego K.. Przed śmiercią J. R. powódka i jej mąż byli zgodnym małżeństwem planującym dalsze życie obejmujące zarówno wychowywanie dzieci jak i realizację wspólnych zainteresowań. Jako podstawę prawną dochodzonego świadczenia powódka wskazała art. 24 § 1 w zw. z art. 448 k.c. (odpowiedzialność za krzywdę spowodowaną naruszeniem dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej). Ta zasada odpowiedzialności przenosi na pozwaną obowiązek udowodnienia zarówno ewentualnej bezprawności jak i innych przesłanek egzoneracyjnych z uwagi na treść art. 435 k.c. Krzywda powódki - ponad wszelką wątpliwość - wynika bowiem z działalności przedsiębiorstwa pozwanej poruszanej siłami przyrody.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) S.A. w L. wniosła o oddalenie powództwa i obciążenie powódki kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego. Podniosła zarzut przedawnienia roszczenia (zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c.) oraz brak podstawy prawnej żądania poprzez niespełnienie przesłanek wynikających z art. 448 k.c. Roszczenie powódki uległo przedawnieniu w grudniu 2010 r. Zawezwanie do próby ugodowej (wniosek z dnia 13 kwietnia 2009 r. oraz wnioski z dnia 13 grudnia 2010 r.) zostały skierowane przeciwko niewłaściwemu podmiotowi (nie zostały skierowane przeciwko pracodawcy męża powódki), zatem nie mogły odnieść skutku. Nadto

odpowiedzialność strony pozwanej z art. 448 k.c. może wchodzić w gre jedynie w przypadku wystąpienia deliktu i wykazania winy sprawy naruszenia dobra osobistego. Ciężar odwołu w tym zakresie spoczywa na powódce.

Sąd ustalił, że:

Powódka i J. R. zawarli związek małżeński w listopadzie 1998 r. Byli zgodnym małżeństwem. W (...) r. ze związku tego urodziła się córka. Mąż powódki zatrudniony był w (...) SA Oddział Zakłady (...) w P.. W dniu (...) r. u strony pozwanej miało miejsce tąpnięcie, w wyniku którego śmierć poniósł mąż powódki. Zdarzenie to zostało zakwalifikowane jako wypadek przy pracy.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 27 grudnia 2007 r. powódka zwróciła się do Dyrektora Oddziału Zakłady (...) w P. z pisemnym wnioskiem o przyznanie reny wyrównawczej w związku ze śmiercią męża.

D: wniosek powódki k. 39

W dniu 25 sierpnia 2008 r. na mocy ugody zawartej przez powódkę z (...) SA Oddział Zakłady (...) w P. z powódką w celu zaspokojenia jej roszczeń w związku z wypadkiem przy pracy J. R. ustalono dla powódki od strony pozwanej rentę skapitalizowaną za okres od 14 grudnia 2007 r. do 31 sierpnia 2008 r. w kwocie 19.089, 82 zł brutto oraz bieżącą rentę uzupełniającą w kwocie 2185, 63 zł. W treści ugody wskazano, że zaspokaja ona roszczenia powódki wynikające z art. 446 § 2 k.c. związane z wypadkiem przy pracy z dnia (...).

Dowód: ugoda z dnia 25 sierpnia 2008 k. 21

Pismem z dnia 12 grudnia 2008 r. powódka zwróciła się do Dyrektora Oddziału Zakłady (...) w P. o wypłacenie zadośćuczynienia w kwocie 300.000 zł w związku cierpieniami psychicznymi, „wielkim bólem i poczuciem krzywdy wynikającej z utraty pomocy i opieki osoby najbliższej” tj. męża J.. W odpowiedzi strona pozwana wskazała, że nie ma podstaw formalnoprawnych do wypłaty powódce tego świadczenia.

D: pisma stron z 12 grudnia 2008 r. i 6 stycznia 2009 r. k. 12-14

Pismem z dnia 29 lipca 2001 r. pełnomocnik (adwokat) reprezentujący powódkę ponownie zwrócił się do (...) SA Oddział Zakłady (...) w P. z wnioskiem o rozważenie możliwości zawarcia porozumienia dotyczącego roszczeń powódki (i jej małoletniej córki) z tytułu zadośćuczynienia za śmierć J. R. w dniu (...) r. w trakcie pracy w Kopalni (...). W odpowiedzi na to pismo strona pozwana poinformowała, że podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko o braku podstaw do uwzględnienia żądania.

D: pismo pełnomocnika powódki k. 15

W dniu 13 grudnia 2010 (data nadania pisma w urzędzie pocztowym) powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (adwokata) złożyła wniosek o zawezwanie do próby ugodowej wskazując jako uczestnika postępowania (...) SA w L.. Wniosek dotyczył ugody, na mocy której uczestnik postępowania (...) SA w L. miałby zapłacić wzywającej (powódce) kwotę 250.000 zł tytułem odszkodowania i 250.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć J. R.. Na posiedzeniu sądowym w dniu 2 lutego 2011 r. odbytym w tej sprawie przewodniczący składu orzekającego stwierdził, że próba ugodowa nie doszła do skutku

D akta sprawy SR w Lubnie I Co 5847/10

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu. Zasadnym jest bowiem - podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia powódki. Mając na uwadze podstawę prawną i charakter tego roszczenia (powódka domagała się zadośćuczynienia na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. uznając, że doznała krzywdy wskutek deliktu strony

pozwanej – por. uchwała SN z 27 października 2010 r.) wywodzonego z czynu niedozwolonego (zdaniem sądu przy stosowaniu art. 448 k.c. niezbędny jest przy tym element winy sprawcy – por. trafnie powołane przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew orzecznictwo -k. 36) wskazać trzeba, że zgodnie z art. 442¹ § 1 kc roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Roszczenia przedawnionego nie można dochodzić chyba, że ten, przeciwko komu roszczenie przysługuje, zrzeka się korzystania z przedawnienia.

Nie ulega - w ocenie sądu – wątpliwości, że powódka miała świadomość szkody i osoby zobowiązanej do jej naprawienia już w grudniu 2007 r. r., kiedy to po raz pierwszy zwróciła się do pracodawcy męża z prośbą o rentę wyrównawczą, co potwierdzają dalsze jej pisma w tym przedmiocie, kierowane do strony pozwanej (...) S.A. Oddział Zakłady (...). O ile we wniosku z grudnia 2007 r. chodziło o zaspokojenie szkody w postaci utraconych dochodów męża (tzw. alimenty cywilne) o tyle kolejne pisma powódki dotyczyły już zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią męża. Chodzi w szczególności o wniosek powódki z 12 grudnia 2008 r., w którym jednoznacznie wskazała na istnienie krzywdy w związku cierpieniami psychicznymi, wielkim bólem wynikającym z utraty pomocy i opieki osoby najbliższej tj. męża J.(k. 12). Powódka zatem już w dniu wypadku tj.(...)r. miała świadomość istnienia krzywdy polegającej na zerwaniu więzi z mężem jako osobą bliską, wiedziała też kto jest podmiotem za taką krzywdę odpowiedzialnym, skoro występowała – co należy podkreślić – z wniosek nie do spółki (...)jako takiej, ale do Oddziału tj. Zakładów (...)w P.jako pracodawcy zmarłego męża. Trzyletni okres przedawnienia upłynął zatem w dniu (...). Przyjmując najkorzystniejszą dla powódki wersję (dowiedzenia się o krzywdzie i osobie zobowiązanej do jej zaspokojenia w dniu 12 grudnia 2008 r. tj. w dacie wystosowania pisma do pracodawcy), roszczenie przedawniło się 12 grudnia 2011 r.

Wystąpienie z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej przeciwko stronie pozwanej (...) S.A. w L. nie spowodowało przerwania biegu przedawnienia roszczenia wobec strony pozwanej (...) S.A. Oddział Zakłady (...) w P., ponieważ nie było do niej kierowane. Należy w tym miejscu stwierdzić, iż pozew (w tym wypadku zawezwanie do próby ugodowej) jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia przerywa przedawnienie tylko wtedy, gdy zostanie wniesiony skutecznie, to znaczy przez osobę, której przysługuje czynna legitymacja materialno – prawna, a stroną przeciwną jest osoba mająca bierną legitymację materialnoprawną (wyrok SN z 11.01.2008 r., II CSK 288/06). Taka sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie, gdyż powódka nie zawezwała do próby ugodowej przed sądem pracodawcy swojego męża, mimo że to pracodawca pracownika ponosi odpowiedzialność za szkodę (krzywdę) wyrządzoną w wyniku wypadku przy pracy. Trzeba wskazać i to, że w imieniu powódki działał już w tym czasie profesjonalny pełnomocnik, a charakter instytucji przedawnienia roszczeń sprawia, że przepisy w tym zakresie (mające charakter norm iuris cogensis) muszą być wykładane ściśle (brak jest zatem możliwości stosowania wykładni rozszerzającej instytucji przerwania biegu przedawnienia roszczenia).

Na bieg terminu przedawnienia nie mogły mieć także wpływu wskazane wyżej pisma powódki, z którymi występowała do pracodawcy męża, gdyż zgodnie z art. 295§ 1 pkt 1 kp bieg przedawnienia przerywa się bowiem przez każdą czynność przed właściwym organem powołanym do rozstrzygania sporów lub egzekwowania roszczeń przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Takim organem w przypadku roszczeń, z którymi występowała powódka w niniejszej sprawie był jedynie sąd. Nie budzi żadnych wątpliwości fakt, że powódka przed sądem nie występowała z pozwem przeciwko pracodawcy zmarłego męża przed upływem przedawnienia jej roszczeń w stosunku do pozwanej (...) S.A. Oddział Zakłady (...) w P..

Nie są trafne argumenty powódki - w szczególności powołane na ostatniej rozprawie w dniu 14 czerwca 2013 r. - sugerujące dochodzenie roszczenia w oparciu o przepisy prawa cywilnego a zatem (jak należy sądzić) uznające odpowiedzialność odszkodowawczą spółki jako osoby prawnej. Prawdą jest, że powódka opiera swoje roszczenie na przepisach kodeksu cywilnego, ale sprawa niniejsza ma charakter sprawy z zakresu prawa pracy, w której pozwanym jest właśnie pracodawca (ma jako podmiot odpowiedzialny za wszelkie skutki wypadku legitymację bierną). Zgodnie bowiem z art. 476 § 1 kpc przez sprawy z zakresu prawa pracy podlegające rozstrzygnięciu przez sądy pracy rozumie się sprawy o roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane, o ustalenie istnienia stosunku pracy, jeżeli łączący strony

stosunek prawny, wbrew zawartej między nimi umowie ma cechy stosunku pracy, o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy, o odszkodowania dochodzone od zakładu pracy na podstawie przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Pojęcie sprawy o roszczenia związane ze stosunkiem pracy jest szersze niż pojęcie sprawy o roszczenia ze stosunku pracy lub z nim związane. Roszczenie ze stosunku pracy lub związane ze stosunkiem pracy wynika bezpośrednio z faktu łączącego strony nadal lub zakończony (rozwiązany lub wygasły) stosunku pracy, bez względu na podstawą nawiązania tego stosunku. Natomiast sprawą z zakresu prawa pracy będzie np. sprawa z powództwa wdowy przeciwko pracodawcy jej zmarłego męża, u którego był zatrudniony i ubezpieczony, o odszkodowanie lub zadośćuczynienie w związku ze skutkami wypadku przy pracy jako deliktu.

Sad - pomimo braku w tym zakresie stosownego zarzutu powódki – badał ewentualną sprzeczność zarzutu przedawnienia z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.) i uznał ze takiej sprzeczności dopatrzeć się nie można. Współczując powódce sytuacji, w której się znalazła wskazać jednak trzeba, że o ile w początkowym okresie (zaraz po śmierci męża) mogła nie być w stanie należycie zadbać o swoje finansowe interesy (występować z roszczeniami do strony pozwanej) o tyle już w późniejszym okresie powinna była to uczynić. Zrobiła to zresztą występując jeszcze w grudniu 2007 r. do pracodawcy męża o przyznanie stosownej renty wyrównawczej. W powyższym okresie występowała z pismami do strony pozwanej o wypłatę zadośćuczynienia, jednak nie wniosła powództwa. Nawet jeśli nie była w stanie uczynić to sama, to – jak wynika z zeznań świadków będących najbliższą dla niej rodziną – miała ona stosowne wsparcie bliskich. Nie bez znaczenia jest także to, że stosowną wiedzę prawniczą (także co do kwestii przedawnienia roszczeń) miał niewątpliwie brat męża (k.184) będący radcą prawnym, a sama powódka korzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Trzeba też zauważyć, że strona pozwana na mocy ugody dobrowolnie wypłaca powódce rentę uzupełniającą.

Z tych przyczyn powództwo oddalono.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego zostało wydane w oparciu o przepisy art. 102 kpc. przy uwzględnieniu trudnej sytuacji życiowej powódki.